

BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC GIÁO DỤC KINH TẾ CHO GIÁO VIÊN GIÁO DỤC CÔNG DÂN THEO CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG MỚI – NHỮNG YÊU CẦU ĐẶT RA TỪ THỰC TIỄN

Trần Thị Lan

Trường Đại học Sư phạm - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên giáo dục công dân theo chương trình giáo dục phổ thông mới đã và đang được đặt ra như một giải pháp chiến lược để nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên ở trường trung học phổ thông trước yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục ở Việt Nam. Tuy nhiên, chưa có công trình nghiên cứu nào luận giải vấn đề này từ góc độ thực tiễn. Trên cơ sở sử dụng các phương pháp nghiên cứu lí luận, điều tra bằng bảng hỏi, phỏng vấn sâu, thống kê toán học và xử lí số liệu khảo sát, bài viết tập trung làm sáng tỏ tính tất yếu và yêu cầu đặt ra đối với công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên giáo dục công dân ở các trường trung học phổ thông của Việt Nam. Kết quả nghiên cứu có ý nghĩa quan trọng, là cơ sở tham khảo, định hướng cho việc xây dựng các chuyên đề bồi dưỡng giáo viên giáo dục công dân ở cấp trung học phổ thông đáp ứng yêu cầu triển khai chương trình môn Giáo dục kinh tế và pháp luật sau năm 2020.

Từ khóa: *Bồi dưỡng; năng lực; giáo dục kinh tế; giáo viên; môn giáo dục công dân; chương trình giáo dục phổ thông.*

Ngày nhận bài: 09/6/2020; Ngày hoàn thiện: 24/6/2020; Ngày đăng: 29/6/2020

FOSTERING ECONOMIC EDUCATION CAPACITY FOR CITIZEN EDUCATION TEACHERS UNDER THE NEW GENERAL EDUCATION PROGRAM - REQUIREMENTS FROM REALITY

Trần Thị Lan

TNU - University of Education

ABSTRACT

Fostering economic education capacity for citizen education teachers under the new general education program has been set up as a strategic solution to improve the quality of teachers in high school. However, there is no research to explain this issue from practical perspective. Based on the use of theoretical research methods, questionnaire surveys, in-depth interviews, mathematical statistics and processing of survey results, the essay focuses on clarifying the inevitability and requirements for fostering economic education capacity for citizen education teachers in high schools in Vietnam. The results of the study are of great significance and serve as a basis for reference and orientation for the development of subjects for fostering civic education teachers at high school level to meet the requirements of implementing the program of Education subjects economy and law after 2020.

Keywords: *Fostering; capacity; economic education; teachers; civic education; general education programs.*

Received: 09/6/2020; Revised: 24/6/2020; Published: 29/6/2020

Email: lantrantn@gmail.com

1. Đặt vấn đề

Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT - BGDDT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã xác định: Trong giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp ở trung học phổ thông (THPT), nội dung giáo dục công dân (GDCD) tập trung vào giáo dục kinh tế và pháp luật. “Đây là môn học mới thể hiện sự khác biệt so với Chương trình giáo dục phổ thông cũ. Tuy nhiên, chính điểm đổi mới này đặt ra thách thức cho các trường đại học đang thực hiện nhiệm vụ đào tạo đội ngũ giáo viên giảng dạy môn học GDCD” [1, tr.85]. Thách thức dễ nhận thấy là tình trạng chậm đổi mới tư duy, thiếu phương pháp tiếp cận những kiến thức mới và cách thức tổ chức các hoạt động dạy học giáo dục kinh tế đang là rào cản khiến một bộ phận nhà giáo chưa thật sự tự tin cho hoạt động dạy học trong thời gian sắp tới. Điều này lý giải vì sao việc nhận diện những yêu cầu đặt ra đối với công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD là vấn đề có ý nghĩa thiết thực nhằm chuẩn bị điều kiện, tiền đề cho quá trình thực hiện chương trình môn GDCD ở các trường THPT trong những năm sắp tới.

2. Phương pháp nghiên cứu

Trong nghiên cứu này, tác giả sử dụng phối hợp nhiều phương pháp nghiên cứu như: Nghiên cứu lý luận, điều tra bằng bảng hỏi, phỏng vấn sâu, thống kê toán học và xử lý số liệu, khảo sát 30 giáo viên trực tiếp dạy môn GDCD ở các trường THPT về tính cần thiết của những nội dung cần bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD ở trường THPT.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD – một số vấn đề lý luận

Khái niệm năng lực (competency):

Theo nghĩa chung nhất, năng lực là sự thành thạo, là khả năng thực hiện công việc của một chủ thể.

Theo John Erpenbeck, “năng lực được tri thức làm cơ sở, được sử dụng như khả năng, được quy định bởi giá trị, được tăng cường qua kinh nghiệm và được hiện thực hóa qua ý chí” [2, tr. 67].

Theo F. E. Weinert, “năng lực là những khả năng nhận thức và kỹ năng vốn có hoặc học được của cá thể nhằm giải quyết các vấn đề xác định, cũng như sự sẵn sàng về động cơ, ý chí, ý thức xã hội và khả năng vận dụng các cách giải quyết vấn đề trong những tình huống thay đổi một cách thành công và có trách nhiệm” [2, tr.67].

Tiếp cận khái niệm năng lực với tư cách là một thuộc tính tâm lý phức hợp, Bernd Meier và Nguyễn Văn Cường cho rằng, “năng lực là khả năng thực hiện thành công và có trách nhiệm các nhiệm vụ, giải quyết các vấn đề trên cơ sở huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng và các thuộc tính tâm lý khác như động cơ, ý chí, quan niệm, giá trị ..., suy nghĩ thấu đáo và sự sẵn sàng hành động” [2, tr.68].

Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể giải thích khái niệm năng lực như sau: “Năng lực là thuộc tính cá nhân được hình thành, phát triển nhờ tổ chất sẵn có và quá trình học tập, rèn luyện, cho phép con người huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng và các thuộc tính cá nhân khác như hứng thú, niềm tin, ý chí,... thực hiện thành công một loại hoạt động nhất định, đạt kết quả mong muốn trong những điều kiện cụ thể” [3].

Từ một số quan niệm nêu trên, tác giả cho rằng, *năng lực là thuộc tính cá nhân có sự kết hợp của kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo, thái độ, kinh nghiệm, sự sẵn sàng hành động và trách nhiệm cá nhân trong việc thực hiện thành công một hoạt động hay một nhiệm vụ cụ thể.*

Như vậy, năng lực của cá nhân luôn gắn liền và biểu hiện ở khả năng hành động với sự sẵn sàng và trách nhiệm của chủ thể. Khả năng hành động của mỗi cá nhân còn được quy định và bị chi phối bởi kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo, thái độ và kinh nghiệm tương ứng.

Cấu trúc chung của năng lực: “NL được cấu thành từ những bộ phận cơ bản: 1) Tri thức về lĩnh vực hoạt động hay quan hệ nào đó; 2) Kỹ năng tiến hành hoạt động hay xúc tiến, ứng xử với (trong) quan hệ nào đó; 3) Những điều kiện tâm lý để tổ chức và thực hiện tri thức, kỹ năng đó trong một cơ cấu thống nhất và theo một định hướng rõ ràng, chẳng hạn ý chí - động cơ, tình cảm - thái độ đối với nhiệm vụ, hoặc nói chung là tính tích cực trí tuệ, tính tích cực giao tiếp, tính tích cực học tập...” [4, tr. 20,21].

Mô hình cấu trúc năng lực trên đây có thể được cụ thể hóa trong từng lĩnh vực chuyên môn, nghề nghiệp khác nhau. Theo đó, mỗi lĩnh vực nghề nghiệp chuyên môn có những năng lực nghề nghiệp đặc thù khác nhau. Theo quy định chuẩn nghề nghiệp giáo viên, “năng lực là khả năng thực hiện công việc, nhiệm vụ của giáo viên” [5]. Như vậy, có thể kể đến các năng lực chủ yếu của người giáo viên như năng lực dạy học; năng lực giáo dục; năng lực kiểm tra, đánh giá; năng lực tư vấn; năng lực phát triển chương trình...

Năng lực không phải và càng không thể là thuộc tính có sẵn mà nó được hình thành, phát triển thông qua quá trình đào tạo, bồi dưỡng, rèn luyện và thực hành.

Khái niệm Giáo dục kinh tế

Giáo dục kinh tế là khái niệm được hiểu với nhiều hàm nghĩa khác nhau tùy theo góc độ tiếp cận. Ở bài viết này, tác giả tiếp cận khái niệm Giáo dục kinh tế với tư cách là đơn vị kiến thức thuộc môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật. Đây là môn học mới trong chương trình GD CD ở cấp trung học phổ thông.

Môn Giáo dục kinh tế và pháp luật có hai mảng nội dung kiến thức: Giáo dục pháp luật và giáo dục kinh tế. Ở bài viết này, tác giả chỉ luận bàn đến mảng nội dung giáo dục kinh tế với các vấn đề cơ bản: Hoạt động của nền kinh tế, hoạt động kinh tế của nhà nước, hoạt động sản xuất kinh doanh, hoạt động tiêu dùng. Đây là những nội dung mang tính ứng dụng, thiết thực đối với đời sống và định hướng nghề nghiệp của học sinh sau THPT.

Khái niệm năng lực giáo dục kinh tế của giáo viên

Năng lực giáo dục kinh tế của giáo viên là khả năng thực hiện nhiệm vụ dạy học, giáo dục của giáo viên THPT về các vấn đề: hoạt động của nền kinh tế, hoạt động kinh tế của nhà nước, hoạt động sản xuất kinh doanh, hoạt động tiêu dùng.

Như vậy, *năng lực giáo dục kinh tế của giáo viên THPT được xem là thuộc tính cá nhân có sự kết hợp giữa kiến thức, kỹ năng, thái độ, kinh nghiệm, sự sẵn sàng hành động và trách nhiệm cá nhân của người giáo viên trong việc thực hiện thành công nhiệm vụ dạy học những nội dung về kinh tế thuộc môn học Giáo dục Kinh tế và pháp luật ở cấp THPT.*

Năng lực giáo dục kinh tế của giáo viên THPT được biểu hiện và minh chứng cụ thể ở “quá trình tác động sư phạm có mục đích, có kế hoạch giúp học sinh có ý thức và hoạt động kinh tế phù hợp với chuẩn mực đạo đức, pháp luật; có tri thức phổ thông, cơ bản, thiết thực đối với đời sống và định hướng nghề nghiệp về kinh tế; trên cơ sở đó hình thành, phát triển cho học sinh các phẩm chất chủ yếu và năng lực cần thiết của người công dân Việt Nam, đáp ứng nhu cầu phát triển cá nhân và thực hiện quyền, nghĩa vụ, trách nhiệm công dân” [6, tr. 31].

3.2. Tính tất yếu cần bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD CD ở các trường THPT

Một là, tính tất yếu cần bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD CD nhìn từ yêu cầu chuẩn hóa đội ngũ giáo viên đáp ứng đòi hỏi đổi mới giáo dục hiện nay

Chuẩn hóa đội ngũ nhà giáo đòi hỏi mỗi giáo viên trước hết cần “nắm vững chuyên môn và thành thạo nghiệp vụ; thường xuyên cập nhật, nâng cao năng lực chuyên môn và nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục” [5]. Nếu không thường xuyên cập nhật những tri thức mới, nếu không có trách nhiệm, tâm huyết với việc nâng cao năng lực chuyên môn thì sớm muộn người giáo viên sẽ trở nên tụt hậu về trí tuệ, không đủ năng lực để thực hiện nhiệm vụ giáo dục trong bối cảnh đổi mới toàn diện hiện nay.

Có thể thấy, Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể là sự tập trung tâm lực, trí lực của các nhà khoa học, các nhà sư phạm trong cả nước với những nỗ lực tìm kiếm sự đổi mới về chương trình, mục tiêu, nội dung giáo dục. Ở cấp trung học phổ thông, chương trình môn Giáo dục kinh tế và pháp luật thể hiện khá rõ nét sự đổi mới, sự cách tân giáo dục trên tất cả các bình diện nêu trên. Trong chương trình mới, học sinh lớp 10, lớp 11 và lớp 12 đều được học về nội dung kinh tế. Theo đó, nhiều kiến thức mới được bổ sung về thị trường và cơ chế thị trường; sản xuất kinh doanh; lập kế hoạch tài chính; cạnh tranh, cung cầu trong kinh tế thị trường; lạm phát, thất nghiệp; thị trường lao động, việc làm và xu hướng tuyển dụng; ý tưởng kinh doanh và các năng lực cần thiết của người kinh doanh; đạo đức, văn hoá trong sản xuất kinh doanh; vai trò của tiêu dùng và văn hoá tiêu dùng Việt Nam; tăng trưởng và phát triển kinh tế; hội nhập kinh tế quốc tế; kế hoạch kinh doanh và cách lập kế hoạch kinh doanh; quản lý thu, chi gia đình. Đây là những nội dung kiến thức hoàn toàn mới mà giáo viên GD&CD trước đây chưa được đào tạo, bồi dưỡng. Do vậy, nếu không được bồi dưỡng cả về kiến thức và năng lực dạy học thì giáo viên không thể giảng dạy có hiệu quả. Vì vậy, bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho đội ngũ giáo viên GD&CD ở các trường THPT là nhiệm vụ cấp thiết.

Hơn nữa, mục tiêu đào tạo theo nhu cầu xã hội đang khách quan đòi hỏi mỗi nhà giáo phải trở thành “chủ thể sáng tạo trước yêu cầu đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp dạy học. Tuy nhiên, trên thực tế chúng ta đang mắc phải rào cản từ tư duy ngại đổi mới; từ những yếu kém về kỹ năng sư phạm của không ít giáo viên” [7, tr.16,17]. Nghịch lý là ở chỗ, trong khi mục tiêu của giáo dục là đào tạo theo định hướng thực hành, rèn luyện kỹ năng theo nhu cầu xã hội thì không ít người học cũng như người dạy hiện nay vẫn đang quá chú trọng đến kiến thức hàn lâm thay vì ứng dụng. Điều này, cũng tất yếu đòi hỏi phải đổi mới công tác bồi dưỡng giáo viên GD&CD, trong đó bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho đội ngũ này càng trở thành nhiệm

vụ cấp thiết để chuẩn bị nguồn nhân lực cho quá trình triển khai chương trình môn Giáo dục kinh tế và pháp luật ở các trường THPT sau năm 2020.

Hai là, tính tất yếu cần bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD&CD nhìn từ nhu cầu thực tế của đội ngũ giáo viên ở các trường THPT

Qua kết quả điều tra xã hội học 30 giáo viên GD&CD ở các trường THPT, với câu hỏi *Theo Quý thầy/cô, công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD&CD ở các trường THPT có cần thiết hay không?* Trên thực tế có 28/30 giáo viên (chiếm 93,3%) cho rằng, công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD&CD ở các trường THPT là cần thiết. Kết quả này cũng thống nhất với ý kiến của 26/30 giáo viên GD&CD (chiếm 86,7%) ý kiến xác nhận có nhu cầu tham gia bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế. Thông qua trao đổi, phỏng vấn sâu với 6 giáo viên GD&CD ở trường THPT, kết quả thu được là 100% giáo viên xác nhận: Những kiến thức thuộc phần giáo dục kinh tế trong chương trình môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật là những kiến thức rất mới, do đó, giáo viên cần được trang bị đầy đủ trước khi triển khai dạy học môn học này trên thực tế. Hơn nữa, các giáo viên còn bày tỏ sự lúng túng, chưa thật sự chủ động, tự tin khi tiếp cận với chủ trương dạy học theo hướng phát triển năng lực học sinh, nhất là các vấn đề về kỹ năng thiết kế, tổ chức các hoạt động dạy học phần Giáo dục kinh tế. Điều này chứng tỏ, bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD&CD là hoàn toàn cần thiết nhìn từ nhu cầu thực tế của đội ngũ giáo viên GD&CD ở các trường THPT hiện nay.

3.3. Những yêu cầu đặt ra đối với công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD&CD ở các trường THPT

Một là, yêu cầu đặt ra về nội dung kiến thức cần bồi dưỡng

Theo kết quả điều tra xã hội học, ý kiến thể hiện nhu cầu bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế của giáo viên GD&CD ở các trường

THPT tập trung chủ yếu vào các phương diện cơ bản như: bồi dưỡng về kiến thức, bồi dưỡng về các kỹ năng tổ chức dạy học và giáo dục, kiểm tra, đánh giá học sinh theo những tiêu chí phát triển năng lực. Trong tương quan so sánh với các vấn đề cần được bồi dưỡng, bồi dưỡng về kiến thức là nhu cầu của phần lớn giáo viên với (21/30 phiếu chiếm 70%) ý kiến xác nhận. Vấn đề đặt ra là cần lựa chọn bồi dưỡng những kiến thức *mới và khó* trong toàn bộ chương trình phần Giáo dục kinh tế, nhất là trước yêu cầu triển khai dạy học trên cơ sở một chương trình và nhiều sách giáo khoa. Phần lớn các giáo viên có nhu cầu bồi dưỡng kiến thức về thị trường và cơ chế thị trường; sản xuất kinh doanh; thị trường lao động, việc làm và xu hướng tuyển dụng; hoạt động tiêu dùng. Những nội dung đã nêu đều được trên 70% ý kiến giáo viên xác nhận. Có thể nói, đó là những kiến thức mới và để tổ chức dạy học phát triển năng lực học sinh trên cơ sở định hướng hoạt động nhận thức, khám phá tri thức cho người học thì đây là vấn đề không đơn giản. Do vậy, công tác bồi dưỡng

giáo viên cần tập trung hướng dẫn cách tiếp cận, cách kế thừa và khai thác các kiến thức thuộc phần giáo dục kinh tế ở nhiều nguồn tài liệu cho giáo viên, nhiệm vụ này là hết sức rất cần thiết.

Hai là, những yêu cầu đặt ra đối với việc bồi dưỡng kỹ năng giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCC ở các trường THPT

Có thể nói, kỹ năng giáo dục kinh tế là vấn đề được giáo viên quan tâm và có nhu cầu bồi dưỡng nhiều nhất. Theo kết quả điều tra xã hội học, phần lớn giáo viên nhận thấy tính cần thiết được bồi dưỡng về phương pháp, hình thức tổ chức dạy học phần Giáo dục kinh tế; bồi dưỡng về phương pháp kiểm tra, đánh giá học sinh theo hướng phát triển năng lực; bồi dưỡng về kỹ năng xây dựng kế hoạch dạy học phần Giáo dục kinh tế. Trong đó, thứ bậc của các vấn đề cần được bồi dưỡng cũng có sự khác nhau, điều đó chứng tỏ nhu cầu bồi dưỡng theo các vấn đề đã nêu của giáo viên không hoàn toàn đồng nhất (xem bảng 1).

Bảng 1. Tính cần thiết bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế của giáo viên GDCC ở các trường THPT

TT	Nội dung	TS	Tính cần thiết			Tổng điểm (Σ)	Điểm trung bình chung ($\bar{X}$)	Thứ bậc
			Rất cần thiết (3đ)	Cần thiết (2đ)	Không cần thiết (1đ)			
1	Bồi dưỡng về kiến thức phần Giáo dục kinh tế	30	12 40%	17 (56,7%)	1 (3,3%)	71	2,37	3
2	Bồi dưỡng về phương pháp, hình thức tổ chức dạy học phần Giáo dục kinh tế theo hướng phát triển năng lực học sinh	30	21 (70%)	9 (30%)	0 (0%)	81	2,7	1
3	Bồi dưỡng về phương pháp kiểm tra, đánh giá phần Giáo dục kinh tế theo hướng phát triển năng lực học sinh	30	17 (56,7%)	11 (36,7%)	2 (6,7%)	75	2,5	2
4	Bồi dưỡng về xây dựng kế hoạch dạy học phần Giáo dục kinh tế	30	3 (10%)	14 (46,7%)	13 (43,3%)	50	1,67	4

Ghi chú: Câu hỏi có 3 mức độ đánh giá, điểm tương ứng từ cao xuống thấp là 3 điểm, 2 điểm, 1

điểm; Điểm trung bình chung ($\bar{X}$) của mỗi tiêu chí đánh giá được tính theo công thức: $\bar{X} = \frac{\sum x_i k_i}{n}$

Trong đó: $\sum x_i k_i$: Tổng các tích $x_i k_i$.

x_i : Điểm ở mức độ i.

k_i : Số người cho điểm ở mức độ i.

n: Số người tham gia đánh giá.

Theo bảng số liệu nêu trên, có thể thấy giáo viên đánh giá cao tính cần thiết bồi dưỡng phương pháp, hình thức tổ chức dạy học (xếp thứ bậc 1); kiểm tra, đánh giá kết quả học tập theo hướng phát triển năng lực học sinh (xếp thứ bậc 2) trong tương quan so sánh với các nội dung khác. Do vậy, công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD ở các trường THPT cần chú trọng dành nhiều thời lượng cho các hoạt động bồi dưỡng về kỹ năng dạy học, giáo dục và kiểm tra, đánh giá. Đặc biệt, khóa bồi dưỡng cần thiết kế nhiều hoạt động dạy học minh họa để giáo viên được kiểm chứng tính đúng đắn, tính khoa học của khung lý luận trong chương trình bồi dưỡng. Quan trọng hơn cần thiết kế nhiều dạng bài tập, tình huống thực hành để giáo viên được rèn luyện và phát triển kỹ năng tương ứng qua khóa học bồi dưỡng. Có thể xem đây là *đích đến* của toàn bộ hoạt động bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD ở các trường THPT hiện nay.

Ba là, những yêu cầu đặt ra về hình thức bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD ở các trường THPT

Hình thức bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD ở các trường THPT cần được triển khai theo hướng tạo điều kiện cho những giáo viên có nguyện vọng theo học chương trình bồi dưỡng được bổ sung kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ để tiến tới đảm nhiệm được việc dạy toàn bộ môn học theo hướng phát triển năng lực học sinh.

Khóa học bồi dưỡng cần được tổ chức theo hình thức tích lũy tín chỉ để giáo viên có thể sắp xếp thời gian hợp lý theo học và hoàn thành chương trình.

Hình thức bồi dưỡng có thể kết hợp giữa bồi dưỡng qua mạng (online) và bồi dưỡng trực tiếp để tăng cường cơ hội thực hành, vận dụng của giáo viên đáp ứng nhu cầu bồi dưỡng kỹ năng dạy học phần giáo dục kinh tế của giáo viên GDCD ở các trường THPT hiện nay.

Bốn là, những yêu cầu đặt ra về đánh giá công tác bồi dưỡng

Để hoạt động bồi dưỡng có hiệu quả và đảm

bảo tính thực chất, công tác bồi dưỡng cần được kiểm tra, đánh giá nghiêm túc trên cơ sở công bằng, khách quan. Đánh giá công tác bồi dưỡng cần hướng đến việc đo lường mức độ đạt được của giáo viên cả về kiến thức, thái độ và kỹ năng. Vấn đề đặt ra là cần lượng hóa mức độ đạt được của giáo viên theo các tiêu chí xác định và cụ thể. Theo đó, cần kết hợp đánh giá kết quả bồi dưỡng phần học online và nội dung học trực tiếp; cần kết hợp đánh giá thông qua bài kiểm tra trắc nghiệm dưới hình thức online với bài thu hoạch và bài kiểm tra tự luận để đánh giá tổng hợp kiến thức, thái độ, năng lực của giáo viên sau khóa học bồi dưỡng.

Năm là, một số kiến nghị, đề xuất nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD ở các trường THPT

“Dạy học vốn là lĩnh vực lao động đặc thù không chỉ cần trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cao mà căn bản còn đòi hỏi năng lực sáng tạo. Đó cũng là một công việc vốn rất cần đến niềm đam mê và tâm huyết” [6, tr. 15,16]. Do đó, công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GDCD ở các trường THPT cần được triển khai theo hướng: xuất phát từ nhu cầu thực tế của bản thân nhà giáo để xây dựng các chủ đề bồi dưỡng đáp ứng được nguyện vọng của phần lớn giáo viên; kết hợp bồi dưỡng bằng hình thức online với bồi dưỡng trực tiếp để tạo tính linh hoạt về thời gian, tạo điều kiện thuận lợi cho giáo viên trong quá trình bồi dưỡng; mục tiêu bồi dưỡng cần được xác định cụ thể, tường minh trước khi giáo viên tham dự khóa học bồi dưỡng, trong đó chú trọng đến bồi dưỡng kỹ năng lựa chọn, sử dụng phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá và các kỹ thuật dạy học hướng đến phát triển năng lực học sinh. Trong quá trình bồi dưỡng phải đảm bảo tạo môi trường để giáo viên được thực hành, rèn luyện kỹ năng thay vì quá chú trọng đến bồi dưỡng về mặt kiến thức. Để mỗi giáo viên tâm huyết với việc chuẩn bị những điều kiện cần thiết cho việc triển khai dạy học chương

trình môn GD CD mới sau năm 2020, các chủ thể lãnh đạo, quản lý cấp cơ sở cần động viên, khuyến khích và tạo mọi điều kiện thuận lợi để giáo viên hoàn thành khóa tập huấn, đồng thời cần lấy kết quả bồi dưỡng của giáo viên để đánh giá tiêu chuẩn phát triển chuyên môn, nghiệp vụ của nhà giáo.

4. Kết luận

Để đảm bảo việc triển khai có chất lượng và hiệu quả môn GD CD theo chương trình mới cần thực hiện đồng thời nhiều biện pháp, trong đó đào tạo, bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên GD CD ở các trường THPT là nhiệm vụ hệ trọng, cấp thiết. Đây không chỉ là sự chuẩn bị điều kiện về nhân lực cho việc triển khai chương trình GD CD mới sau năm 2020 trên phạm vi cả nước mà còn là biện pháp phát triển chuyên môn nghiệp vụ nhà giáo mà mỗi cơ sở đào tạo phải hết sức quan tâm trước yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay. Vấn đề đặt ra cần có sự thống nhất giữa việc ban hành chủ trương bồi dưỡng giáo viên của Bộ Giáo dục & Đào tạo với việc biên soạn tài liệu và kế hoạch triển khai bồi dưỡng của các trường Đại học Sư phạm cũng như sự thống nhất về tư duy, về cách nghĩ, cách hiểu và trách nhiệm, tâm huyết tham gia bồi dưỡng của đội ngũ giáo viên GD CD ở các trường THPT. Điều này được xem là nhân tố quyết định tạo nên giá trị hữu hiệu thật sự của hoạt động bồi dưỡng giáo viên trong bối cảnh hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1]. M. A. Nguyen, and T. H. L. Nguyen, "Renovation of legal education content in the bachelors degree program in political education of Thai Nguyen University of Education to meet the requirements of the new general education curriculum," *TNU - Journal of Science and Technology*, vol. 179, no. 3, pp. 85-89, 2018.
- [2]. B. Meier, and V. C. Nguyen, *Modern teaching theory - the basis of renewing teaching objectives, content and methods*. University of Education Publishing House, 2018.
- [3]. Ministry of Education and Training, *New general education program. Issued together with Circular No.32/2018/TT-BGDĐT December 26, 2018 of the Minister of Education and Training*, 2018.
- [4]. V. T. Luong, *Developing the general education program oriented to developing learners' capacity*, Scientific research topic, code: B2008-37-52 TĐ, Ha Noi, 2011.
- [5]. Ministry of Education and Training, *Regulations on professional standards of teachers of general education institutions (Issued together with the Circular No. 20/2018/ TT-BGDĐT August 22, 2018 of the Minister of Education and Training*, 2018.
- [6]. Hanoi Pedagogical University, *Learn about the Citizen Education program (In the 2018 General Education Program)*, Key teacher training material 2019, Ha Noi, 2019.
- [7]. T. L. Tran, "Identifying the barriers in thinking, mechanisms, policies, quality assurance condition in advance of the demand for creativity and enthusiasm of university lecturers in Vietnam," *TNU - Journal of Science and Technology*, vol. 191, no. 15, pp. 15-20, 2018.